

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Mikuláš Bícha

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Kanadský pohár a jeho přínos pro lední hokej

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavel Arnošt

Vypracoval:

Mikuláš Bícha

Praha 2018

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a že jsem uvedl/a všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

Mikuláš Bícha

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Rád bych poděkoval Mgr. Pavlovi Arnoštovi za cenné informace a připomínky, které mi pomohly při psaní bakalářské práce. Dál bych chtěl poděkovat všem dotazovaným respondentům za jejich čas a vstřícnost při rozhovoru.

Abstrakt

Název: Kanadský pohár a jeho přínos pro lední hokej

Cíle: Hlavním cílem této bakalářské práce je shromáždit a vyhodnotit informace o jednotlivých ročnících Kanadského poháru. Následně analyzovat a popsat jeho přínos pro lední hokej.

Metody: Rešerše a komparace literatury zabývající se tématem Kanadského poháru. Pro získání informací od respondentů, byla využita kvalitativní metoda nestandardizovaného rozhovoru.

Klíčová slova: Lední hokej, Kanadský pohár, Světový pohár, NHL

Abstract

Title: Canada cup and his benefits for ice hockey

Objectives: The goal of bachelor thesis is to search, gather and evaluate informations about Canada cup and analyzed his benefits for ice hockey

Methods: Literature search and comparison of scientific literature of Canadien cup. To obtain informations from respondents by interwiev, method of qualitative research was used.

Keywords: Ice- hockey, Canadien cup, World cup, NHL

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část.....	10
1. 1 Lední hokej.....	10
1. 2 Historie Kanadského hokeje.....	11
1. 3 Historie Českého hokeje.....	13
1. 4 70. léta a lední hokej	14
1. 5 Kanadský pohár.....	15
1. 6 Světový pohár.....	27
2. Metodika práce.....	31
3. Výsledky.....	33
4. Diskuze.....	46
5. Závěr.....	47
Seznam použité literatury:.....	48

Úvod

Tato práce se zabývá historií turnaje v ledním hokeji, který přinesl mnoho nových poznatků o tomto sportu jak pro Evropu, tak i právě pro zámořský hokej. Kanadský pohár. Turnaj, kde se poprvé v historii ledního hokeje utkali profesionální hráči ze zámoří s evropskými amatérskými hráči. Nejvíce se v této práci zaměřuji na historicky první turnaj „nejlepších z nejlepších“, protože nejen z mého pohledu měl největší vliv na český hokej a také jsme na něm dosáhli největšího úspěchu pro náš hokej v historii tohoto poháru. Po tomto turnaji získal náš hokej obdiv a respekt i v zámoří u profesionálů a pootevřel dveře našim hráčům do zámoří k získání statutu profesionálního hráče v nejlepší lize světa. Dalšími ročníky turnaje se zabírám z výsledkové stránky jen okrajově, ale každá konfrontace zámořského hokeje s evropským, byla obrovským posunem ve vývoji ledního hokeje. V práci jsou zakomponované rozhovory s účastníky turnaje, z kterých analyzuji přínos konání turnaje pro hokej jako takový, ale hlavně pro náš český a evropský. Z rozhovorů pro mne bylo velice překvapivé, ale i velmi přínosné zjištění, že pohár byl iniciován ze strany kanadské federace ledního hokeje za účelem rozvoje ledního hokeje v Kanadě a přiučení se nejlepších evropských dovedností, které později dovedli v zámoří k dokonalosti a i proto dnes vládnou celosvětovému hokeji. Téma tohoto turnaje se stává v dnešních dnech opět aktuální, jelikož nejlepší profesionální hráči z NHL nebudou tuto sezonu pravděpodobně uvolněni na Olympijský turnaj a tak se stane opět Kanadský pohár jediným hokejovým turnajem, kde se budou moci střetnout nejlepší hráči z celého světa, porovnat své síly a třeba se i navzájem od sebe něco přiučit.

1 Teoretická část

1.1 Lední hokej

Lední hokej je hra, ve které se v maximální možné míře uplatňuje překonávání překážek, které vychází z pohybu na bruslích, používání hokejové hole, která slouží k ovládní malého kotouče, rozdělení ledové plochy a pevní ohrazení kluziště pomocí mantinelu, plexiskla a sítě, které ponechává kotouč ve hře. Rychlost a plynulost hry, možnost uplatnění tvrdého prosazování v osobních soubojích dává hokejové hře charakter mužného a čestného boje. Lední hokej je hra kolektivní s plným uplatněním individuálních kvalit všech zúčastněných hráčů. Je to hra mnoha taktických variant, které jsou řízeny trenérem ve shodě s aktivitou a tvořivostí aktivních hráčů. Rychlost, tvrdost, tvořivost a na ně navazující rozvoj technických a taktických dovedností jsou základem pro vývoj dobrého hráče (Kostka, 1981). Cílem hry je, aby hráči bruslící na bruslích vstřelili kotouč vedený hokejovou holí do branky soupeře. Vítězem utkání je družstvo, které dosáhlo většího počtu vstřelených branek než soupeř (Gut, 1978). Zápas trvá šedesát minut, je složen ze tří třetin po dvaceti minutách. Mezi třetinami jsou dvě přestávky po patnácti nebo osmnácti minutách pro úpravu ledové plochy. Celou hru na ledové ploše řídí jeden nebo dva hlavní rozhodčí, kteří se zaměřují zejména na regulérnost hry. Pomáhají jim dva čároví rozhodčí, kteří mají rozdělené své funkce a v případě potřeby je také možná konzultace s rozhodčím u videa. (Jenšík, 2015).

Vzhledem k tomu, že je lední hokej sport, který má hlubokou historii a dlouhodobou tradici, a v posledních cca sto letech zaznamenal obrovský rozvoj, dotklo se to ovšem i hokejových pravidel, která se během této doby měnila, stále se mění a také se měnit budou. Například v počátcích se hrálo s míčkem, nepoužívala se síť v brankách, nebyly mantinely okolo kluziště, nesmělo se přihrávat směrem zpět, protivník se nesměl napadat zezadu, nebylo povoleno držet protivráče ani za límec, kopat, příliš se nerozlišovala pozice hráčů na ledě (a tak se role brankáře ujímal zoufale hráč, který byl zrovna nejbližší brance), „brankář“ nesměl vůbec zachycovat puk rukou, nesměl si ani sedat na ledovou plochu, ani klekat či dokonce padat na zem, následně klasičtí brankáři nemuseli používat ochrannou masku, místo betonů si jako chránič omotávali látkovou šálu kolem kotníků, měnil se počet hráčů, používaly se kriketové chrániče jako betony brankářů, atd. (Gut, 1986).

1.2 Historie Kanadského hokeje

Jak se zrodil v Kanadě moderní lední hokej, je dodnes hádankou a jasno do jeho počátku nejsou schopni vznést ani sami Kanadčané. Některé zdroje uvádějí, že hokej přinesli do Kanady francouzští, skotští a irští osadníci, v jiných naopak autoři uvádějí, že lední hokej je hra vzniklá výběrem pravidel z pozemního hokeje, americké kopané a indiánské hry – Lacroosu (Kostka, Bukáč, Šafařík, 1981). O vzniku ledního hokeje v Kanadě se vypravuje spousta povídek, ale žádná není prokazatelně věrohodná. Jisté je, že všemu předcházely brusle a bruslení oboje bylo velmi populární ve Skotsku, odkud si svou zálibu převezli vystěhovalci do Kanady, kde pro tento sport byly velice příznivé podmínky. Ovšem samotné bruslení nestačilo mladým chlapcům, kteří chtěli neustále o něco soutěžit. Proto se snažili hry jako bandy, hurling a nebo lacross přenést na led. Je ovšem jasné, že pokusy o hokej na ledě se udály již před rokem 1850, jelikož se v tu dobu začaly objevovat v tisku zprávy a protesty části veřejnosti ve městech, že skupinky kluků vyzbrojené nejrůznějšími holemi se divoce a bezohledně prohánějí po kluzištích za míčkem, kusem dřeva, ba dokonce i za kamenem. Je však prokázáno, že města Halifax, Montreal a Kingston měli zásadní roli v prvních desetiletích vývoje ledního hokeje v Kanadě. W. F. Robertson a R.F. Smith vypracovali v letech 1879-1880 podrobná pravidla ledního hokeje. Čerpali z anglických pravidel pozemního hokeje a z indiánské hry lacross využili kontaktu a tvrdosti ve hře. Velice významnou událostí ve vývoji ledního hokeje v Kanadě bylo založení Stanleyova poháru, o který se hraje od roku 1892 mezi amatérskými mužstvy a roku 1894 první oficiální utkání v Montrealu mezi držiteli Montreal AAA a Ottawa Capitals. Montreal zvítězil 3:1 a dnes má právem město označení „metropole ledního hokeje“. Jednou z příčin vzniku profesionalismu v ledním hokeji bylo, že některá vedení amatérských mužstev začalo platit svým nejlepším hráčům. Tím se rozdělil hokej na amatérský a profesionální. V té době začal lední hokej pronikat do Severních území Spojených států a o něco později také do Evropy. V roce 1909 byla v Montrealu založena National Hockey Association (NHA), a tým z téhož města pod názvem Les Canadiens, který existuje dodnes jako Montreal Canadiens. V roce 1910 převzala NHA Stanley Cup a od té doby soutěží o tuto trofej jen profesionální mužstva. Dne 22. listopadu 1917 byla v Montrealu založena National Hockey League (NHL) a hrálo ji pět mužstev. Dvě mužstva z Montrealu, a po jednom z Toronta, Ottawy a Quebecu. První utkání se odehrálo v Torontu, kde byla v té době jediná hala s umělým ledem. Kanada dala světu nejen hru a její pravidla,

ale také vyvinula hokejovou výzbroj, výstroj i úpravu hrací plochy a jejího materiálního vybavení (Vlk, Gut, 1978).

Rozdíly mezi hřišti v NHL, oproti evropskému kluzišti s pravidly IIHF

- V NHL je rozměr kluziště 26 x 60m, v IIHF 30 x 61m.
- Obranné pásmo je v NHL větší.
- Branková čára je vzdálena od mantinelu 3,35m a je tak posunuta oproti evropskému kluzišti směrem k mantinelu o 65cm.
- Modré čáry jsou cca o metr posunuty blíže ke středu hřiště, tím je střední pásmo o dva metry menší.
- Středová červená čára je v Evropě plná, v Kanadě i USA přerušovaná.
- V NHL je užší brankoviště.

Některé další rozdíly v pravidlech mezi NHL a IIHF:

- V NHL musí první na led položit hokejku hráč hostujícího týmu, v Evropě to platí jen pro střední pásmo, jinak musí na led pokládat hokejku hráč, který je v útočném pásmu.
- Shození rukavic před bitkou trestá NHL pětiminutovým vyloučením, v Evropě se ukládá trest 5 minut plus trest do konce utkání.
- V Evropě si na rozdíl od NHL může tým vybrat v případě nařízeného trestného střelení, zda nechce raději hrát přesilovku.
- Rozbruslení před zápasem trvá v NHL 16minut, v Evropě 20 minut.

1.3 Historie Českého hokeje

V Čechách byl lední hokej pokračovatelem tradičního bandy hokeje. Začal se hrát podle různých pravidel a informací, které přivezli lidé z Kanady, a stal se součástí sportovního vyžití v naší zemi již na přelomu 19. a 20. století. Hrál se tehdy až v jedenácti hráčích, s kulatým míčkem a holemi. To však už na evropský kontinent postupně vstupoval hokej jiný, nazývaný podle země původu kanadský. Lišil se ve velikosti hřiště, počtem hráčů i tvarem holí. Svého předchůdce brzy zatlačil do pozadí a stal se mnohem a mnohem populárnějším. Na počátku 20. století již nejméně pět mužstev v Praze hrálo hokej s určitou pravidelností. O prvním utkání informoval tisk 6. ledna 1901. Slavia Praha v něm porazila Bruslařský závodní klub 11:4. Slavia sehrála roku 1901 také první mezinárodní zápas s vídeňským mužstvem Training-Eisklubem (Ondroušek, 1999). V roce 1908 se Čechy staly spolu s Francií, Anglií, Švýcarskem a Belgií zakládajícími členy LIHG (Ligue Internationale de Hockey sur Glace, což je původní francouzský název pro Mezinárodní federaci ledního hokeje, který se později změnil na anglický název IIHF - International Ice Hockey Federation). Následně první mezinárodní styk absolvovali tzv. "hokejoví mušketýři" na mezinárodním turnaji ve francouzském horském městě Chamonix ve dnech 23. až 30. ledna 1909, kde sehráli první mezistátní utkání Čechy vs. Francie s prohrou 1:8. Hned po návratu z Chamonix se v Praze uskutečnilo první Mistrovství Čech v kanadském hokeji, jak turnaj označil dobový tisk. V roce 1910 se hrálo poprvé mistrovství Evropy. Češi se zúčastnili až šampionátu o rok později a dokázali jej hned proměnit ve velký úspěch. Porazili Švýcarsko 13:0, Německo 4:1, Belgie 3:0 a stali se poprvé mistry Evropy. Třetí mistrovství Evropy jsme už pořádali roku 1912 sami v Praze. O vítězství však přišli po německém protestu proti neregulárnímu kluzišti a neoprávněnému startu mužstva Rakouska. Výsledky byly následně anulovány a tak Češi o celkové vítězství v turnaji přišli (Ondroušek, 1999).

Který hokejista by si jednou nechtěl zahrát v Kanadě, kolébce tohoto sportu? Snily o tom mnohé generace českých i slovenských hráčů- V letech 1960 zimní olympijské hry pořádalo americké městečko Squaw Valley. A vedení československého hokeje naplánovalo, že po konci her mužstvo vyrazí na zkušenou do Kanady. Ovšem slavné profesionály náš tým nakonec potkal ještě před samotným odletem za moře. Bývalý švýcarský reprezentant Otmar Delnon totiž po ukončení kariéry pořádal různé hokejové akce. Na přelomu jara a léta 1959 dostal do Evropy týmy NHL New York Rangers a Boston Bruins, které v Evropě sehrály třiatdvacet exhibičních zápasů. Jedním z měst kde odehráli utkání, byla Vídeň, a protože je to

do rakouského hlavního města kousek, naši českoslovenští reprezentanti se vydali poznat zámořský styl hokeje. Karel Gut po utkání vzpomínal: „*První dojem byl veliký. Hodně jsme byli zvědaví na jejich tolik popisovanou tvrdost; bodyčky jsme však neviděli, zato hodně dovoleného i pro nás nedovoleného strkání, atakování, vrážení i osobních soubojů na každém kroku. Rovněž střelba profesionálů měla razanci, ale po několika minutách jsme zjistili, že i ti pohádkoví borci střílejí nepřesně, že také používají golfového úderu mnohdy v nepravý okamžik. Zkrátka, postupně jsme si uvědomili, že jsou to hokejisté se stejnými chybami jako my, jen herně ve všech směrech kvalitnější. Boston vyhrál 5:3, odjžděli jsme spokojeně domů, všem se to líbilo*“ (Gut, Prchal, 2008).

1.4 70. léta a lední hokej

V hokejové historii mají 70. léta našeho století významné místo, neboť vyvrátila názor hokejového světa, že všechno nejlepší, co v hokeji kdy bylo, je a bude, patří do Kanady a že kanadští profesionálové jsou nejdokonalejší a nejlepší hokejisté světa. V tomto období jsme měli možnost poznat vybrané týmy kanadských profesionálů v utkáních s evropskými mužstvy, s hokejisty SSSR, Švédska a Československa. V důsledku toho ztratil hokejový svět respekt k mateřské zemi ledního hokeje, který k ní chovaly generace před námi. Nejpřesvědčivější byla série několika utkání vybraného týmu zámořských profesionálů s reprezentanty SSSR v roce 1972. Byl to úspěch sovětského hokeje a za mořem se konečně přesvědčili, že lední hokej dovedou hrát i hráči v Evropě. Tím se zvedlo povědomí o hokejovou Evropu jak u hráčů, tak hlavně u trenérů a u veřejnosti. Kanada najednou měla ve světě soupeře, a to takového, že kanadští profesionálové pro obhájení prestiže použili zastaralých, tvrdých a nedůstojných zbraní: zastrašování a fyzického likvidování soupeře na ledě. (Gut, Havel, 1978).

Nový začátek sbližování hokejové Evropy se zámořím, kterým byla Série století v roce 1972, byl zakončen 30. Zářím 1972. Kanadský výběr hvězd NHL se na svém evropském turné přesunul do Prahy. Českoslovenští diváci, ale i hráči, tak měli možnost poprvé uvidět kanadské hokejové legendy v akci. Zápas proti profesionálním hvězdám z NHL poutal po celém hokejovém světě zaslouženou pozornost. Přehlnutá Sportovní hala v Holešovicích praskala v základech. Představila se hokejová jména. Phil Esposito, Stan Mikita, rodák ze slovenské vesničky Sokolče, jehož původní jméno znělo Stanislav Gvoth. V roce 1948 se odstěhoval ke strýci do Kanady a později se stal jednou z hvězd týmu Chicago Blackhawks.

V osmém moskevském zápase nenastoupil, jelikož chtěl navštívit své rodiče a sourozence. Tentokrát ho mohli nejen oni poprvé vidět hrát naživo. Tým Československa měl blízko k vítězství, ale tým Kanady v posledních vteřinách zápasu dokázal utkání vyrovnat typickým kanadským gólem z prostoru těsně před brankou.

Nejen Československo v tu dobu poprvé vidělo hru bez brankáře. Při přerušení hry odešel 34 sekundy před koncem třetí třetiny Ken Dryden na střídačku a na led vyrukovala šestice kanadských hráčů. Novinkou také bylo, že zápas oficiálně řídila trojice rozhodčích. Do té doby zápas řídila vždy dvojice rozhodčích (Bárta, Leschinger, 2005).

Kanadské trucování šlo ke svému konci. V roce 1972 celý hokejový svět s natěšením sledoval skvělou sérii zápasů výběru NHL se sovětskými hokejisty. Na zpáteční cestě se zastavil Kanadský tým v Praze, aby prověřil na vlastní kůži kvalitu novopečených mistrů světa. Utkání se konalo ve Sportovní hale v Praze a bylo sledováno celým národem pomocí televizního vysílání. Náš národ konečně mohl sledovat umění hráčů, o kterých zatím v naší zemi kolovaly legendy na jedné a pomluvy na druhé straně (Gut, Prchal, 1998).

1.5 Kanadský pohár

V 70. letech 20. století se na tehdejších hokejových turnajích nemohli střetnout nejlepší světoví hokejisté, protože na Olympijských hrách nesměli hrát profesionálové, tedy hráči z NHL. Šéf hráčské asociace této ligy (NHLPA) Alan Eagleson tedy přišel s nápadem uspořádat Světový pohár (World Cup). Turnaj musel však být kvůli protestu Mezinárodní hokejové federace přejmenován na Kanadský pohár.

Tento mezinárodní turnaj v ledním hokeji pořádaný 2. až 15. Zářím 1976 v Ottawě, Torontu, Montrealu, Winnipegu a Quebecu a také ve Spojených Státech ve městě Filadelfie. Byl to první z pěti Kanadských pohárů pořádaných mezi lety 1976 a 1991. Turnaj byl organizován Alanem Eaglesonem a schválený IIHF, Hockey Canada a NHL. Turnaje se zúčastnilo 6 týmů, jednokolovým systémem každý s každým a do finále hrané na dva vítězné zápasy postoupily dva nejlepší týmy po základní části. Kanada skončila na prvním místě, když porazila tým Československa ve dvou finálových zápasech. Bobby Orr byl vyhlášen nejužitečnějším hráčem turnaje a Viktor Zhluktov vyhrál nejlepšího střelce turnaje (Russell, Cohn, 2012).

Canada Cup, Kanadský pohár, turnaj pořádaný na půdě Kanady a USA poprvé v roce 1976 za účasti hokejistů Kanady, USA, SSSR, ČSSR, Švédska a Finska, byl v evropských i zámořských sportovních listech nazýván největší událostí v historii ledního hokeje a významnou křížovatkou ve vývoji této hry. Již skutečnost, že turnaj je obrovskou událostí pro zámořské milovníky hokeje, ukazuje fakt, jak vysoce je dnes hodnocena úroveň evropského hokeje. Zdá se, že senzací, jakou kdysi znamenala návštěva Kanadčanů pro Evropu, se stává velice ceněnou záležitostí naopak start nejlepších evropských týmů pro zámoří. Sovětští šampióni v čele s Tretjakem, Charlamovem, Jakuševem, jsou v kolébce hokeje stejně uznávaní, jako bývali kdysi u nás zámořští hráči bratři Warwickové, Martin, McAvoy a před nimi dr. Watson, Buckna, McKenzie. Byli to výborní hokejisté, v našich očích skvělí hráči, doma v Kanadě však „jen“ amatéři. V zámoří považovali za vynikajícího vždy jen profesionála, oproti tomu u nás jsme se dokázali nadchnout i pro borce, jakých měla Kanada několik tisíc. Ovšem těch vybraných profesionálů měli jen dvě tři stovky (Gut, Havel, 1978). V tabulce č. 1 níže se nachází přehled finalistů a vítězů tohoto turnaje.

Ročník	Vítěz	Poražený finalista	Semifinalisté
1976	Kanada	Československo	Nekonalo se
1981	SSSR	Kanada	ČSSR, USA
1984	Kanada	Švédsko	SSSR, USA
1987	Kanada	SSSR	ČSSR, Švédsko
1991	Kanada	USA	Švédsko, Finsko

Tabulka č. 1: Výsledky Kanadského poháru (1976- 1991).

Kanadský pohár 1976

Před Kanadským pohárem přihlížel v Praze našemu přátelskému utkání s Finy jako odborný pozorovatel torontský novinář pan Orr. V rozhovoru s našimi hráči se mimo jiné ptal na to, co budou naši hráči dělat, když zámořský hokejista odhodí rukavice a napadne je pěstí. Odpověď byla jasná. „*Jedeme hrát hokej, box na ledě a na bruslích jako sport neznáme. Chceme hrát hokej!*“ Snad by Evropané účastí v Kanadském poháru 1976 mohli zámořské hráče vrátit k čistému, férovému a opravdovému sportu, k dobrému hokeji. Hokejové léto olympijského roku se zkrátilo opravdu na minimum. Kanadský pohár začínal 3. Zářím 1976 a bylo třeba se nejen správně připravit na turnaj, ale i podstoupit nelehkou aklimatizaci v neznámém prostředí. Týmy podstoupily několik přátelských utkání, protože nikdo nechtěl nechat nic na náhodě a přípravě věnovali všichni maximální pozornost. Mužstva se sešla v Montrealu, středisku turnaje. Hrál se i v Torontu, Quebecu, Winnipegu a ve Filadelfii

(USA) a všechny týmy sehráli mezi sebou přípravná přátelská utkání. Československé mužstvo se střetlo 31. srpna v montrealské hale Forum s Kanadou a prohrálo 4:7. Šéftrenér kanadského výběru Scotty Bowman prohlásil, že na československých hokejstech jsou pěkné jen dresy. To ukazuje, jaký obrázek o nás měli soupeři za mořem ještě těsně před pořádáním turnaje. Naši hráči Vlk a Gut posuzovali utkání klidněji: *„Rozhodl výborný výkon Kanadánů v první třetině, v níž jsme my naopak hráli pod své možnosti. Zaplatili jsme daň pochopitelné nervozitě, neboť jsme proti výběru nejlepších kanadských profesionálních hráčů nastoupili v jejich prostředí poprvé. Přispěla k tomu nedokonalá aklimatizace (zápas se hrál právě ve třetí den pobytu v Kanadě), neznalost prostředí, nezvyk na úzké kluziště“*. Na obrázku níže se nachází reprezentační výběr Československa na prvním ročníku Kanadského poháru v roce 1976.

Obrázek č. 1: Tým Československa na Kanadském poháru 1976. Zdroj: (Gut, Vlk 1978).

První den turnaje 3. Zář 1976 byla sehrána v Montrealu utkání ČSSR – SSSR 5:3, Kanada – Finsko 11:2 a v Torontu Švédsko – USA 5:2. O našem střetnutí se Sovětským svazem řekl doc. Dr. V. Kostka: *„Hned první utkání v turnaji patřilo ke klíčovým zápasům našeho týmu. Potvrdilo vysokou úroveň našeho i sovětského mužstva. Výkony se ovšem musí posuzovat z hlediska kanadských podmínek, např. systém evropských týmů založených na kombinaci je podstatně omezen menšími rozměry kluziště. Očekávali jsme, že omlazené mužstvo SSSR bude hrát bez zábran, že noví hráči podají ambiciózní výkon. Průběh hry to*

potvrdil. Výsledkem byl hokej, který se kanadskému publiku líbil, což dokázalo živým zaujetím pro hru a častým aplaudováním akcím na obou stranách“.

V druhé sérii turnaje 5. Září byla sehraána v Montrealu utkání SSSR – Švédsko 3:3 a Kanada – USA 4:2 a v Torontu ČSSR – Finsko 8:0. O našem utkání s Finskem naspal známý kanadský hokejový expert, redaktor The Toronto Star Milt Dunell, jenž se zúčastnil v Evropě několika mistrovství a zimních olympijských her: *„Čechoslováci deklasovali tým Finska, který s mistry světa držel krok jen v úvodní části zápasu. V tomto střetnutí nikdo nepochyboval a vítězi. Tým ČSSR krystalizoval deset let a je na vrcholu svých hokejových schopností“.*

Ve třetí sérii turnaje se střetly ve Filadelfii týmy ČSSR s USA 4:4, v Montrealu SSSR s Finskem 11:3 a v Torontu Kanada se Švédskem 4:0. Trenér týmu USA Bob Pulford o utkání řekl: *„Československý tým hraje vynikající hokej, vždyť je také mistrem světa. Hráči jsou jedineční bruslaři, perfektně ovládají kombinaci, remizovat s nimi je pro nás velký úspěch. Jsem úplně spokojen“.* Tyto slova nám naznačují, že tým USA k nám měl větší respekt než tým Kanady a dokázal ocenit naše schopnosti a dovednosti na ledě se vši úctou.

Ve čtvrté sérii turnaje zvítězilo ve Winnipegu mužstvo Finska nad Švédskem 8:6, ve Filadelfii porazil tým SSSR přesvědčivě USA 5:0 a v Montrealu prohrála favorizovaná Kanada s ČSSR 0:1. Tímto nečekaným výsledkem si československé mužstvo zajistilo jako první účast ve finálových bojích hraných na dva vítězné zápasy. Čechoslováci hráli ve zmíněném utkání Kanada – ČSSR svoji hru s čistými, ale tvrdými zákroky a především se prosazovalo chytrou hrou, tvořivostí a vtípem. Byl to velký hokejový zážitek pro všechny. Trenér Karel Gut: *„Je to vynikající úspěch našeho hokeje bez ohledu na to, jak dopadnou finálová utkání. Porazit v kanadském prostředí mužstvo vybrané z nejlepších současných profesionálů, to je vizitka opravdových mistrů světa. Cením si toho, že naši hokejisté byli plně ukázněni i ve chvílích, kdy Kanadčané vyrukovali se zbraněmi, na něž nejsme v hokeji zvyklí. Chtěli jsme důslednou obrannou hrou otupit jejich útočnost, přenášet akce co nejvíce před jejich branku. Kanadčané jsou vynikající hokejisté, když hrají hokej. Nebezpečné, hrubé fauly kazí dojem z jejich výkonu. Škoda, že rozhodčí Lee tentokrát pouštěl otěže vedení zápasu až příliš z rukou“.* Trenér dr. Ján Starší řekl: *„Naše vítězství bude mít velký ohlas v celém hokejovém světě, především v Kanadě samé. Je to opravdu mimořádný úspěch, potvrzující kvality československého hokeje. Především si cením toho, že naši hráči dokázali bojovat s Kanadčany v silovém pojetí hry jako rovný s rovným. Můžeme být kombinačně lepší i bruslařky rychlejší, ale kdybychom prohrávali osobní souboje, ztráceli bychom kotouč. Naši obránci předvedli kanadskému obecenstvu klasickou hru na tělo, čisté bodyčky, jaké jsme*

naopak neviděli od Kanad'anů. O to více nám však domácí hráči demonstrovali zákroky, které byly čistými fauly“.

Trenér Kanady Scotty Bowman: „V první fázi utkání mělo naše mužstvo převahu, ale eliminoval ji skvělý brankář Dzurilla a jeho obětaví spoluhráči v obraně. V dalším průběhu se prosadila lepší tělesná kondice soupeře. Byl to jeden z nejlepších zápasů, jaké jsem v životě viděl“. Bobby Hull po zápase řekl: „*Ještě jsem od evropského mužstva neviděl lepší výkon. Čechoslováci byli výteční technicky, oceňuji i jejich chytrost. Určitě nám v prvním přátelském utkání neodhalili všechny svoje trumfy“.*

V páté sérii, v sobotu 11. Zářít se rozhodlo o druhém finalistovi v Torontu v utkání Kanada – SSSR 3:1. V Montrealu hrál tým USA s Finskem 6:3 a náš tým prohrál v Quebecu se Švédskem 1:2. Nejvíce sledované utkání bylo hrané v Torontu, kde tým Kanady musel porazit SSSR, aby si zajistil účast ve finálové sérii. Kanada se nebála použít všech možných prostředků, aby daného vítězství dosáhla. Patřila k tomu i hrubost, prohřešky proti fair play, ale hlavní rozhodčí Američan Neagels je považoval za běžné. Zápas, v němž Kanad'ané skutečně zvítězili, měl vysoké tempo, mladým sovětským hráčům chyběla hlavně zkušenost ve finální fázi zakončení.(Gut, Havel, 1978), (Bárta, Leschinger 2005).

První finále v Torontu smetly dějiny do zapomnění. Prohráli jsme ho hladce 0:6 po špatném výkonu, chyběla bojovnost a houževnatost i odvaha v osobních soubojích. Kanad'ané se už viděli s vítěznou trofejí, ale čekalo je ještě nejméně druhé finále v Montrealu.

Ve čtvrté minutě druhého finále jsme prohrávali 0:2 a zdálo se, že se bude opakovat zápas z Toronta. Potom však Holečka v brance vystřídal Dzurilla, naše hra se zklidnila a začala stíhací jízda našeho týmu. Vyrovnali jsme na 2:2 a znovu na 3:3, za tohoto stavu jsme šli brankou Mariana Šťastného do vedení. Dvě minuty před koncem třetí třetiny vyrovnal Barber a vynutil tak pro svůj tým prodloužení, v němž z nemožně ostrého úhlu překonal našeho brankáře Sittler. Zatímco se naše republika probouzela do pracovního dne, v montrealské hale Forum se odehrávaly neslýchané věci. Hráči si měnili dresy, to byl rituál, který Kanada dosud neznala. Začali to Pouzar s Mahovičem, následovali je další. Někteří hráči to ale nestihli, a zatímco část domácího týmu přebírala trofej od kanadského ministerského předsedy Trudeaua v dresech se lvem, zbytek si pro ni šel ve spodním prádle. Sittler prohlásil: „*Nejkrásnější den mého života“.* Zklamání však nebyli ani naši hráči, protože krok s absolutní hokejovou špičkou udrželi.(Gut, Prchal 1998). Na obrázku č. 2 střílí Sutter vítězný gól v prodloužení finálového zápasu. Na dalším obrázku č. 3 můžeme vidět výměnu dresů mezi Dzurillou a Vachonem po finálovém utkání.

Obrázek č. 2: Sutter střílí vítězný gól. Zdroj: (Gut, Vlk 1978).

Obrázek. č. 3: Výměna dresů mezi V. Dzurillou a R. Vachonem. Zdroj: (Gut, Vlk 1978).

Josef Augusta hodnotí turnaj následovně: „*To, co jsme tenkrát na Kanadském poháru prožili, se dá slovy jen těžko vyjádřit. Ale cítím, že šlo o přelomový turnaj, který jako máloco jiného přispěl k budoucí podobě světového hokeje. Kanada zjistila, že existuje československá hokejová škola. Do té doby brala z Evropy na vědomí pouze Rusy, ale pod tíhou našeho úspěchu se o Čechoslovácích začalo za mořem hodně mluvit*“.

Mise našich prvních hráčů, kteří to u profesionálů zkusili; Jaroslava Jiříka, Richarda Fardy, Rudolfa Tajcnára a Václava Nedomanského, byla podpořena vynikajícím výsledkem národního mančafu. Ten otevřel cestu pro klubové střety s mužstvy NHL i pro další hráče, kteří se později v NHL uplatnili – bratři Šťastní, Pouzar, Dvořák, Hlinka, Bubla, Chalupa, Černík, Ihnačák, Svozil, Hrdina, Růžička, Klíma, Pivoňka, Svoboda, Hašek a řada dalších, která následovala po roce 1989. Kanadě sice ještě trvalo nějakou dobu, než systém evropské tréninkové práce zapracovala do své přípravy, což byl jediný způsob, jak dál držet s Evropou krok, ale když to potom udělala, na hře její další hráčské generace – Coffey, Gretzky, Lemieux, Yzermann, již bylo vidět, že se poučila. Ale poučili jsme se i Čechoslováci. Nejrychleji kanadské prvky hry, ve kterých jsme v Evropě zaostávali, jsme zakomponovali do své metodiky Švédové a Finové, ale netrvalo dlouho a také Československo dokázalo forčekovat, dohrávat souboje do těla a střílet z každé pozice. Jsem rád, že jsem mohl i jako hráč být u toho, když se rozhodovalo o podobě současného světového hokeje, který by nebyl takový, jaký je, bez vlivu československé školy (Bárta, Leschinger, 2005).

Kanadský pohár 1981

Druhý ročník tohoto turnaje se měl uskutečnit o rok dříve; znemožnil to sovětský vpád do Afghánistánu, který vedl řadu sportovních velmocí Západu i k bojkotu moskevské olympiády. Kanadčané si sportovně řekli, že bez Rusů (k nimž by se museli přidat i naši) by to

nebylo pravé ořechové – a Kanadský pohár odložili (Jenšík, 2011). Kanadsko-američtí profesionálové zvali podruhé nejlepší hokejisty ze starého kontinentu k měření sil. První ročník tohoto poháru se líbil především za mořem, jelikož si Kanadčané dokázali, že dokážou světový turnaj vyhrát. Ovšem i u nás měl turnaj velký ohlas, protože za mořem museli konečně vzít evropský hokej na vědomí. Přesto se čekalo dlouhých pět let na druhý ročník, ale netrpěliví byli spíše Kanadčané, protože chtěli odčinit porážku proti SSSR v Challenge cupu v roce 1979. Ovšem žádný tým nepodcenil přípravu na první turnaj sezony. Švédové dokonce už v první půli srpna pozvali k přátelským zápasům tým sovětského svazu. Švédové poskládali skoro celý tým z hráčů, kteří už hráli na profesionálním ledě. Měli jasný cíl – chtěli Kanadský pohár vyhrát a v přípravě tomu uzpůsobili vše.

Náš tým sehrál v druhé polovině také přípravné zápasy, dvakrát se utkal s týmem Švédska a jednou s týmem Finska. Tým odletěl do Kanady koncem srpna, v den kdy nešťastně zemřel při autonehodě Valerij Charlamov, jeden z nejlepších hráčů hokejové historie. Za oceán jsme odletěli s mužstvem, které s výjimkou Chalupy, Dvořáka, Nového, Černíka a Pouzara nemělo žádné zkušenosti s kanadským profesionálním hokejem. Toto mužstvo bylo zcela odlišné od toho, které nás reprezentovalo první ročník. Tito hráči byli mladí a perspektivní, a proto pro ně byla konfrontace evropského hokeje s kanadským stylem hokeje, který v té době předváděli už i týmy Finska a Švédska, neocenitelnou školou. Kanadčané, patrně namlsání výtěžkem z prvního ročníku, obohatili závěr turnaje ještě o semifinále, po turnajové části hrál ještě první se čtvrtým a druhý se třetím o finále (Gut, Prchal, 2008).

Náš tým vstoupil do turnaje remízou 1:1 s Rusy, Finsko i Švédsko porazil 7:1 a s Kanadou remizoval 4:4. Po tomto těžkém utkání náš tým prohrál s Američany 2:6 a v základní skupině obsadil třetí příčku. V semifinále náš tým podlehl Rusům 1:4 a na turnaji obsadil celkově třetí místo. Tento výsledek na takto významném turnaji znamenal pro náš hokej další úspěch, a do budoucna získal nový respekt i za mořem. 13. září nastalo finále turnaje a mělo krutý výsledek pro Kanadské mužstvo, nabitě draze placenými hvězdami. Kanada prohrála s mužstvem SSSR 1:8. Slova Günthera Sabetzkého, že konfrontace mezi kanadským a evropským hokejem je v současné době daleko potřebnější pro Kanadu než pro Evropu, možná zněla pro zámořské uši nepříjemně, ale byla pravdivá (Gut, Prchal, 2008).

Kanadský pohár 1984

Během zájezdu týmu „hvězd sovětského hokeje“ do Kanady, na přelomu let 1982 a 1983, organizátoři Rusy požádali, aby v montrealské hale Forum předvedli, jak trénují. Na tribunách sedělo sedmnáct tisíc chlapců, kteří z ruských hráčů po dobu tréninku nespustili oči. Zámořský tisk tuto demonstraci glosoval jako poselství ruských misionářů, kteří svým uměním s kotoučem a hokejkou obracejí na svou víru i ty největší zastánce kanadského způsobu hry. Český zástupce v mužstvu Edmonton Oilers, Jaroslav Pouzar, osobně zažil, že zámořský tým předváděl technický hokej evropského střihu, postavený na bruslení a kombinaci. Tedy něco, co za mořem nebylo do této doby až tak zvykem. Ale tato hra přinášela výsledky a podobnou příchut' dostal i výběr Javorových listů pro Kanadský pohár 1984 (Bárta, Leschinger, 2005).

Třetí ročník Kanadského poháru byl od dvou předešlých jiný hned ve dvou rovinách. Především proběhl bez účasti národního mužstva Finska, které do té doby vyhrálo jen jeden z deseti zápasů v turnaji. Jako náhradní tým byli pozváni reprezentanti Spolkové republiky Německo. Ale nedopadli o mnoho lépe. Druhou změnou bylo to, že turnaj poprvé pronikl směrem na západ do Kanady. Turnaj přivítala také města Edmonton a Calgary. Mužstva ze západní části země byla na vzestupu a tak byla atmosféra ve městě i na stadionu burčující. Ovšem Montreal hostil pouze tři zápasy, Toronto dokonce žádný. Podíl viny na tom nesl i Harold Ballard, tehdejší majitel tamního klubu Toronto Maple Leafs. Odmítl Sovětům poskytnout budovu na Carlton Street pro jakoukoliv událost, které by se měli zúčastnit jejich hráči. Ve filozofickém pohledu na věc, roztřávil do světa, že žádný komunista v životě nepřekročí práh arény. Nikdo z dalších účastníků turnaje by přítom nebyl schopen prodat takové množství lístků jako právě sborná SSSR. Ale politika kromě Ballardova výstřelku neměla vliv na organizaci turnaje. Proběhl přesně v původně plánovaném termínu.

Tým Československa byl pasován do jednoho z favoritů turnaje. Hráči cítili, že jsou středem zájmu zámořských odborníků, skautů a manažerů. Byli tak vystaveni novému typu tlaku, hrát co nejlépe, ale nemyslet jen na úspěch celého mužstva, ale snažit se i zviditelnit po individuální stránce. Tehdejší generální manažer Scotty Bowman usiloval o Dudáčkův legální odchod do NHL, ale neuspěl. Uvolnění byli mezitím jen někteří ostřílení reprezentanti Ivan Hlinka, Jiří Bubla, František Černík, Milan Chalupa, Milan Nový, Miroslav Dvořák nebo Jaroslav Pouzar. Někteří mladší hráči, jako bratři Peter, Anton a Marián Šťastní, Peter Ihnačák, Miroslav Fryčer či Vítězslav Ďuriš se rozhodli nečekat. Práskli dveřmi a odešli na vlastní pěst do zámoří. Ti však v tento moment nemohli za svoji rodnou zemi nastoupit (Bárta, Leschinger, 2005).

Tento Kanadský pohár byl pro nás soutěží hořkosti, neboť jsme v něm včetně přípravných mezistátních utkání zaznamenali sérii neúspěchů nemající obdoby. Na třetí ročník jsme odlétali po úspěchu na ZOH v Sarajevu a přeceněném výsledku ve Švédském poháru se silně omlazeným mužstvem a zatím nepříliš prověřeným v těžkých bojích. I přes zklamání s dosaženými výsledky bylo však sympatické, že především trenéři viděli ve vystoupení mužstva jen ojedinělé selhání a dívali se do budoucnosti optimisticky. Tvrdili, že československý lední hokej má velkou autoritu v hokejovém světě a že to brzy potvrdí (Gut, Vlk, 1990).

Kanadský pohár 1987

1987

V pořadí čtvrtý ročník Kanadského poháru se měl podle původního plánu konat až v roce 1988, ale od plánovaného čtyřletého cyklu se muselo už podruhé v historii ustoupit. Termín konání turnaje by se totiž kryl s termínem pořádání letní olympiády v korejském Soulu. Nikdo ovšem nemohl tušit, že to byl zároveň konec kanadsko-sovětské rivality, která

začala osmi zápasy památné Série století v roce 1972 a trvala dlouhých 15 let. V politickém i ekonomickém slova smyslu komunistickým režimům docházela síla. Bylo cítit, že se schyluje ke změnám, ovšem co se bude dít, nevěděl nikdo. Ovšem při dalším Kanadském poháru v roce 1991 se už věci měly úplně jinak (Bárta, Leschinger, 2005). Naši reprezentanti se opět sešli šest týdnů po vídeňském šampionátu. Upravená příbramská hala (na užší kanadské hřiště) byla v polovině června připravena. Výsledky motorických testů napověděly, že přípravné období bylo nuceným zkrácením nedostatečné. Na druhém srazu koncem července přišla na pomoc laboratorní vyšetření, která signalizovala ztrátu vytrvalosti a schopnosti maximálního zatížení. To se však dalo na začátku sezony tréninkem pro Kanadský pohár ještě zakrýt. V semifinále jsme narazili na Kanadu, která jako jediná zatím v turnaji neprohrála. Při nástupu v montrealské hale Forum se nám vybavila vzájemná utkání z Canada Cupu 1976 (1:0 a 4:5) a po první třetině, kdy jsme vedli 2:0, jsme byli ochotni věřit, že by se tehdejší úspěšné vystoupení mohlo opakovat. Nakonec jsme prohráli 3:5, ale končili jsme turnaj se vztyčenou hlavou.

Finále bylo vyvrcholením turnaje. O zápasech se mluvilo jen v superlativech. Pro někoho to byl hokej snů, pro jiné hokej budoucnosti, v každém případě hra ve vyprodaných halách zvedala diváky ze sedadel. Všechna tři utkání skončila 6:5, první dvě až po prodloužení a ve třetím se radovali Kanadčané, když nejdříve prohrávali 0:3, ale minutu před koncem rozhodla o celkovém vítězství dvojice Gretzky - M. Lemieux, z jehož hole padla rozhodující branka (Gut, Vlček, 1990).

Po pádu železné opony se událi velké změny, které nemohly minout ani okolí sportu. Otevřeli se oficiálně hranice, hokejistům už nikdo nebránil v odchodu do zahraničí za lepším výdělkem a jiným životním stylem. Čeští a slovenští hokejisté začali postupně, ale v početných houfích odcházet do zámořské NHL, ale i do jiných zámořských i evropských soutěží. Takový vývoj zákonitě oslaboval domácí ligu, ale rozhodně přinášel i mnoho pozitiv. Hráči působením v zámoří získají mnoho zkušeností, zahraniční angažmá je zocelí, budou posilami pro reprezentační mužstva a případně i pro kluby, kam se na sklonku kariéry budou vracet. Současně se mnoho z nich stane vzorem pro svoje následovníky (Bárta, Leschinger, 2005).

Kanadský pohár 1991

Na konci léta roku 1991 Kanada znovu pozvala pět zbývajících největších hokejových velmocí ke konání již pátého ročníku Kanadského poháru. Všechny týmy měly tradičně možnost postavit skutečně nejsilnější možné sestavy a využít hráčů z NHL. To pochopitelně vedle obou zámořských výběrů zvýšilo kvalitu i dalších mužstev, poprvé v historii také československého mužstva a ruského mužstva (Bárta, Leschinger 2005). První zápas naše mužstvo odehrálo v Saskatoonu a porazili jsme v něm tým Ruska 5:2. Jenže následně jsme prohráli s týmem Finska a pak nás už prohra za prohrou srazili až na poslední místo mezi šesti účastníky turnaje. Do finále se dostaly oba dva zámořské týmy a postarali se o nádhernou podívanou ve finálových kláních. Kanadčanům tentokrát stačí k prvenství jen dva zápasy, ty ale stály za to. Ročenka Supergol o dvojím finálovém souboji napíše: „*Bratr v něm neznal bratra. Spoluhráči z NHL se dostávali do konfliktů, po prvním utkání si soupeři málem ani nepodali ruce*“ (Jenšík, Bárta, 2011).

1.6 Světový pohár

Světový pohár měl navázat na dlouholetou tradici Kanadských pohárů. Byl nazýván hokejovou válkou světů, střízlivější hlasy hovořily o generální zkoušce na olympiádu v Naganu, na niž měli v únoru 1998 poprvé v historii přiletět také hráči z NHL. I proto mezinárodní federace souhlasila s pořádáním Světového poháru. Jeho organizátory byly NHL s její hráčskou asociací NHLPA. Společně se snažili turnaji vtisknout globálnější rozměr, než měl někdejší Kanadský pohár. Zámořská soutěž už tak nemohla dál nosit nálepku „*Made In Canada*“. Stále více a ve větší míře se v ní prosazovali hokejisté ze Spojených států a Evropy (Bárta, Leschinger, 2005). V tabulce č. 2 níže se nachází přehled vítězů a finalistů světového poháru.

Ročník	Vítěz	Poražený finalista	Semifinalisté
1996	USA	Kanada	Rusko, Švédsko
2004	Kanada	Finsko	Česko, USA
2016	Kanada	Výběr Evropy	Švédsko, Rusko

Tabulka č. 2: Výsledky světového poháru 1996 – 2016.

Zámořská kolébka ledního hokeje, která dala našemu světu špičkovou soutěž v Kanadském poháru, se rozhodla dát tomuto turnaji nový impuls. Následovníkem turnaje se stal Světový pohár, který měl poprvé vykročit za hranice Kanady a USA na starý kontinent a rozšířit se o další účastníky. Čeští hokejisté byli rozlosováni do tzv. Evropské skupiny spolu se Švédskem, Finskem a Německem a postup do finále se zdál být pro tým, který před necelými čtyřmi měsíci dobyt ve Vídni titul mistrů světa, samozřejmostí. Trenér Luděk Bukač, který stál na vrcholu své trenérské kariéry, postavil tým na základech ze zlatého týmu z Vídne, pomyslnými třešničkami na dortu měli být hráči z NHL, kteří pro turnaj ve Vídni nebyli schopni nastoupit kvůli povinnostem ve svých týmech v zámoří. Dominik Hašek účast

odmítl. Jaromír Jágr, v té době již hvězda profesionální soutěže v zámoří, účast přijal. A spolu s ním i Petr Nedvěd, hráč s dvojitým občanstvím, jemuž start za Kanadu na ZOH v Lillehammeru uzavřel cestu do českých národních týmů pro mistrovství světa a olympijské hry, do mezinárodních soutěží pořádaných NHL však nikoliv. Pozvánku přijal i Robert Holík, který už tušil, že reprezentuje naposledy naši zemi, protože měl zakrátko přijmout americké občanství.

I nepříliš zkušený trenér už dávno vědí, že výsledkem rovnice úspěšného týmu není jen prostý součet hráčských kvalit jeho jednotlivých členů na ledě. V zámoří pro to mají přílehlavý termín „chemistry“, který naznačuje, že o týmovém úspěchu rozhoduje něco navíc: schopnost být vůdčím typem na jedné, či ochota vzít na svá bedra černou práci na druhé straně, že v mužstvu musí být hokejoví gentlemani i hráči kteří se rvou za každou cenu, autoritativní povahy i smíškové.

Náš tým na začátek turnaje podlehl týmům Finska a Švédska. Ještě byla šance bojovat o postup s Německem. Co na tom, že se hrálo na ledě soupeře pod Alpami? V Garmisch-Partenkirchenu pod Alpami naši hokejisté nestačili na tým Německa, složený převážně ze zahraničních legionářů a s turnajem se rozloučili. Kanadský pohár získal tým USA, který ve finálové sérii přemohl tým Javorového listu. To byla po vyřazení mistrů světa z Vídně již v základní skupině, druhá největší senzace turnaje (Gut, Prchal, 2004).

Světový pohár 2004

Světový pohár se hrál po dlouhých osmi letech. Od doby, kdy nastupují hvězdy z NHL na olympiádě, leckdo považuje tento turnaj navazující na slavné Kanadské poháry za přežitok. Nepříliš vhodný je i termín turnaje. Turnaj se koná v létě, před začátkem sezony. V zámoří se ovšem těší Světový pohár mimořádně velké prestiži. Navíc pro tamní fanoušky představoval

poslední možnost vidět špičkový hokej s největšími světovými hvězdami. Těsně po finále turnaje totiž začala výluka NHL, která se nakonec natáhla na celou sezonu. Pro český tým a celý český národ byl úvod do hokejové sezony zahalen do obrovského smutku ze smrti tvůrce týmu pro Světový pohár. Ivan Hlinka měl 16. srpna, jen těsně před zahájením soustředění mužstva, smrtelnou nehodu. Zraněním podlehl o pár hodin v karlovarské nemocnici.

Nástupcem se stala další osobnost litvínovského hokeje, Vladimír Růžička. Ten při urychleném nástupu do funkce, že vše ponechá tak, jak naplánoval trenér Hlinka. Ivan Hlinka složil velmi silné mužstvo. Hráčů se neptal, jestli chtějí, či nechťejí jet, prostě je nominoval. Jeho odvážný tah vyšel, omluvil se jen útočník Robert Lang. Ostatní hráči dorazili, byť byli rozmrzelí z čtvrtfinálového vyřazení na domácím mistrovství světa. 19. srpna, jenom tři dny po Hlinkově smrti, se celý tým sešel na soustředění v Karlových Varech. Ve tvářích hokejistů se dal vyčíst znatelný smutek, ale také obrovské odhodlání. Číslo 21 měli hráči vyšité na dresech a umístěné na prsou jako tiché sdělení: Hrajeme za tebe, Ivane. Samotnému turnaji předcházela tři přípravná utkání se stejnými soupeři, kteří na nás čekali v základní skupině turnaje. Příprava byla úspěšná, ale vstup do turnaje připomínal špatný sen. V prvním utkání náš tým prohrál 0:4 s Finskem. „*Byla to ostuda*“ uznal po utkání sklesle Jaromír Jágr, největší hvězda týmu. Okamžitě se vyrojilo mnoho paralel s propadákem na Světovém poháru v roce 1996.

I v druhém zápase proti mužstvu Švédská jsme v průběhu začátku zápasu nehráli přesvědčivý hokej. Náš tým inkasoval třikrát v oslabení a v polovině utkání prohrával už dokonce 0:4. Do posledního místa zaplněná hala Globen ve Stockholmu oslavovala své reprezentanty. Jenomže ve třetí třetině bylo rázem všechno úplně jinak. Češi změnili přístup, zatlačili soupeře a v 55. minutě snížil Patrik Eliáš na 3:4. Vyrovnat nedokázali, ale poprvé na turnaji ukázali svou sílu.

V posledním zápase České reprezentace náš tým zvítězil na domácím ledě v Praze 7:2. Tento výsledek už nic nezměnil na tom, že čtvrtfinále bude hrát náš tým na ledě soupeře. Čeští hokejisté tak na klíčový zápas turnaje znovu vyrazili do švédského Stockholmu. Češi zápas zvládli na výbornou. Soupeře uzemnili smrští ofenzivních nápadů a vyhráli přesvědčivě 6:1. „*Ukázali jsme jak vynikající hráče a především partu máme*“, řekl trenér Růžička. Češi se mohli chystat na další krok v turnaji, semifinále proti Kanadě. „*Doufám, že je potrápíme*“, pousmál se Růžička.

Semifinále bylo doslova pravým vyvrcholením turnaje. Češi byli Kanadě po celý zápas víc než vyrovnaným soupeřem. Ve zcela vyprodaném Air Canada Center v Torontu sice čtyřikrát o gól prohrávali, ale vždy dokázali skóre vyrovnat. V prodloužení zápasu měli

vítězství na holi Ručinský, Výborný a Hejduk, ale své šance nevyužili. Pak udeřila Kanada. Vincent Lecavalier překonal ležícího brankáře Vokouna a rozhodl. Kanada vyhrála 5:4. Zklamání se v tvářích poražených hokejistů mísilo s pocitem dobře odvedené práce. „*Byl to nejlepší hokej, jaký sem za poslední léta viděl a hrál,*“ řekl dvojnásobný vítěz Stanley Cupu Patrik Eliáš. Vladimír Růžička zašel ještě dál: „*Tak silný tým jsme ještě neměli,*“ prohlásil. Slova uznání zněla i z kanadské strany. „*Češi byli lepší,*“ shodla se tamní média.

Ve finále turnaje vyhrála domácí Kanada nad Finskem 3:2 a získala tak Světový pohár již podruhé. Kolébka hokeje se tak v tu chvíli mohla pyšnit všemi velkými triumfy: byla úřadujícím mistrem světa, olympijským vítězem i šampionem na prestižním Světovém poháru. Výběr „Javorového listu“ potrápil tým vedený Vladimírem Růžičkou, ale sestavený legendárním Ivanem Hlinkou. Na jarním mistrovství světa jsme odvetu zvládli a nadvládu země, která světu přinesla lední hokej, ukončili (Martínek, Vičík, 2005).

Světový pohár 2016

Dvanáctiletý spánek přinesl o to úspěšnější probuzení - aspoň z pohledu organizátorů. Nablýskaná akce v Torontu vydělala, přitáhla fanoušky a díky Týmu Severní Ameriky a Týmu Evropy, umělým konstruktům vytvořeným speciálně pro Světový pohár 2016, nabídla ještě vyšší konkurenci než obvykle. Ať jsou hřiště úzká, či široká, zámořská velmoc vítězí a působí neporazitelně. Světový pohár potvrdil výsadní postavení země s bílým jednorožcem, javorovými listy a anglickými lvy ve znaku. Kanada po vítězství 2:1 ve druhém finále s Týmem Evropy ovládla další hokejovou sešlost.

2. Metodika práce

Cíle práce

- Provést literární rešerše a shromáždit studie, které se zabývají Kanadským a Světovým pohárem,
- Prostřednictvím získaných informací z literatury a rozhovorů popsat vliv a přínos kanadského a světového poháru pro lední hokej.

Úkoly práce

- Shromáždit a prostudovat domácí i zahraniční literaturu, která pojednává o Kanadském a Světovém poháru,
- Vytvořit osnovu a sktrukturu rozhovoru, poté vymyslet okruh otázek,
- Oslovit účastníky kanadského a světového poháru a domluvit si schůzky pro realizaci, nestandardizovaného rozhovoru,
- Nahrané rozhovory přepsat a analyzovat.

Design práce

Pro získání informací od respondentů prostřednictvím nestandardizovaného rozhovoru, byla využita kvalitativní výzkumná metoda. Cílem rozhovorů bylo získat cenné informace ohledně Kanadského a Světového poháru od respondentů, kteří se těchto mezinárodních turnajů aktivně účastnili. Pro zachování anonymity byli jednotliví respondenti označení iniciálami. Za nimi jsou ročníky Kanadského a Světového poháru, kterých se dotyční aktivně účastnili. Rozhovor s jednotlivými respondenty byl realizován formou bezprostřední interakce, teda formou osobního setkání. Každý z 5 respondentů odpověděl na 6 otázek.

Metoda rozhovoru (interview) je založena na přímém dotazování, tedy na verbální komunikaci výzkumného pracovníka s respondentem nebo s více respondenty. Způsoby užití této metody rozlišujeme podle několika kritérií. Podle počtu osob, které se rozhovoru účastní, rozlišujeme rozhovory individuální (výzkumný pracovník pracuje jenom s jednou osobou) a rozhovory skupinové (např. besedy s rodiči o jejich zkušenostech z integrace zdravotně postižených žáků), kdy se účastníci vzájemně inspirují, doplňují, vyjadřují

analogické zkušenosti nebo rozdílné názory, z nichž se často dozvíme více, než při rozhovorech individuálních. Získané poznatky je však těžší zpracovat, protože někdy mluví více lidí najednou, skáčou si do řeči apod. Podle struktury otázek se rozlišuje rozhovor standardizovaný (strukturovaný), polostandardizovaný a nestandardizovaný (nestrukturovaný). Standardizovaný rozhovor probíhá podle otázek, jejichž znění a pořadí jsou přesně určeny a alternativy odpovědí jsou předem připraveny (je to vlastně dotazník zadávaný ústní formou). Jeho výsledky jsou snáze zpracovatelné, ale míra poznatků je poměrně nízká. Polostandardizovaný rozhovor rovněž nabízí respondentovi alternativní odpovědi, ale výzkumník klade doplňující a upřesňující otázky. Nestandardizovaný rozhovor probíhá pružněji. I zde si výzkumný pracovník musí připravit základní okruhy otázek, které bude klást, ale jejich obsah, pořadí a formulace závisí na tazateli, který se přitom nemusí přidržovat žádného schématu (Skalková, 1983).

3. Výsledky

Skupinu dotazovaných tvořili bývalý a současný vrcholoví hokejisté. Celkově bylo osloveno 6 probandů a každý z nich si našel čas na setkání a rozhovor. Zároveň byl každý z probandů aktivní účastník Kanadského nebo Světového poháru.

Otázka č. 1: Jaký byl vztah mezi zámořským a evropským hokejem před Kanadským pohárem?

K. H. (Kanadský pohár 1976, OH 1980):

„Kontakt zámořského hokeje s evropským se začal stupňovat v 70. letech, kdy tým kanadských profesionálů přijel do Ruska a posléze k nám do Prahy. To bylo první prolomení zmrzlých vztahů mezi zámořskou federací a IIHF. Kanada se v té době neúčastňovala Mistrovství světa a nápad na tento turnaj byl cestou ke sblížení obou hokejových světů. Myšlenka pocházela z kanadské strany a v médiích bylo možné se dočíst, že Kanada by se dokonce ráda něco přiučila z evropského stylu hokeje. V té době (rok 1972), náš národní tým byl stávajícími mistry světa, ale kanadský tým na tento evropský trip poslal tým složený z profesionálů v čele Philem Espositem a to dodávalo tomuto turnaji ze všech stran úplně jiný nádech než Mistrovství světa. V té době byl pro zámoří tento turnaj o mnoho prestižnější než Mistrovství světa. To dokazovala neúčast zámořských týmů na každoročním Mistrovství světa. A když přeci jen poslali na MS nějaký tým, tak nebyl o průběh turnaje skoro žádný zájem ze stran médií i lidí okolo hokeje. Rok 1972 byl zlomový rok pro znovu propojení hokejových vztahů mezi zámořím a Evropou. A jelikož Kanadský tým na tomto tripu nepřesvědčil a byl v mnoha aspektech hry horší než tým SSSR nebo tým Československa, tak se v zámoří rozhodli, že se od nás přiučí naše nejlepší schopnosti a dovednosti. A jak jinak než uspořádat turnaj těch nejlepších z nejlepších. Naše národní mužstvo bylo v těchto letech velice úspěšné na mnoha mezinárodních soutěžích a bylo to také dané tím, že jsme měli dva naprosto vyrovnané týmy na nejvyšší úrovni. S „B“ týmem jsme létali do zámoří dva roky po sobě na měsíční tripy, hrát zápasy proti týmům WHA a pro nás to byla obrovská příprava získat zkušenosti se zámořským stylem hokeje. Náš „B“ tým byl složen z hráčů do 23 let a většina hráčů poté putovala „A“ týmu se zkušenostmi z těchto zápasů. Zájem o zlepšení kontaktu mezi

zámořským hokejem a evropským byl ovšem z obou stran. Pro nás to byla prestiž se porovnat s nejlepšími hráči ze zámoří a pro zámoří to byla příležitost se něco přiučit z našeho stylu hokeje, protože ten pro ně byl v té době docela neznámý. Byli proti nám povýšení a my jsme jim tam po sportovní stránce ukázali, že jim máme co ukázat. Evropských hráčů v té době nepůsobilo v zámoří mnoho, ale každou touto konfrontací rostl zájem se něco přiučit a zlepšit kvalitu ledního hokeje. V roce 1974 bylo v zámoří pořádáno neoficiální Mistrovství světa hráčů do 20 let a to zpustilo vlnu zájmu o evropské hráče. Celá tato vlna vyvrcholila právě Kanadským pohárem, kde byla poprvé příležitost, aby změřili síly ti nejlepší z nejlepších. Bylo to také dané tím, že turnaj je pořádán v letním období na konci Srpna a začátku Zářít“.

P. N. (Světový pohár 1996, Olympijské hry 1994, Olympijské hry 2014):

„V mých začátcích, kdy jsem se dostal do kontaktu se zámořím, byla situace v naší republice složitá z politických důvodů, ale z hokejového hlediska o náš hokej byl v zahraničí zájem. O našem hokeji se mluvilo v pozitivním slova smyslu v mnoha aspektech této hry a v zámoří se chtěli z našeho hokeje dlouhodobě přiučovat, což znamenalo zvýšený zájem o hráče samotné. Ovšem když jsem dostal osobní šanci se do zámoří dostat, tak jsem musel velmi riskovat a nebylo to vůbec tak snadné v žádném ohledu jako tomu je v uvozovkách dnes. Ale když se budeme bavit čistě o hokejové stránce, tak kontakty byly provázané a zámořský a evropský hokej už spolu dlouhodobě spolupracovali. Důkazem byly jak předešlé ročníky Kanadského poháru, tak i o dva roky později Olympijské hry v Naganu, kde se poprvé utkali nejlepší hráči světa za účasti hráčů z NHL. Když jsem odešel do zámoří, tak se tam stále dodržoval typický kanadský styl hokeje založený na rychlém bruslení a tvrdé hře do těla. Největší změna byla samozřejmě velikost ledové plochy, protože na malém hřišti je kontakt na ledě mnohem častější a na všechno máte méně času. Řekl bych, že každým turnajem jako Světový pohár stoupá kvalita všech zúčastněných týmů a zemí, protože tento turnaj je kvalitní nejen v samotném dění na ledě, ale i ve všech záležitostech které se dějí mimo ledovou plochu. A jelikož dva roky poté mohli už startovat hráči z NHL i na Olympijských hrách, tak se tyto dva hokejové světy zcela otevřely a pro samotný hokej to bylo výborné období. Následovalo několik let rozkvětu českého hokeje a náš hokej byl v čele světového hokeje. Mnoho zahraničních týmů mělo zájem o poznání dění v českém hokeji a i díky novodobějším technologiím bylo možné studovat detailně různé styly hokeje a rozebírat je ze všech možných úhlů pohledu“.

J. V. (Světový pohár 2016, Olympijské hry 2014):

„V dnešní době je hokejový svět propojen a vztahy byly dlouhou dobu naprosto v pořádku. Nyní se však řeší účast hráčů z NHL na ZOH 2018 a vypadá to, že nebudeme uvolněni a sezona NHL se nebude kvůli olympijskému turnaji přerušovat, a tudíž ztratíme možnost reprezentovat na Olympijských hrách. S tím však jako hráči vůbec nic neuděláme a toto rozhodnutí musíme akceptovat. Z hlediska byznysu se tomuto kroku nedivím, jelikož majitelé klubů v NHL přicházejí o značné finance. Proto je jediné dobře, že se koná turnaj jako Světový pohár a hráči z NHL mají možnost změřit své síly na mezinárodním poli“.

M. R. (Kanadský pohár 1991, Světový pohár 1996, 2004, Olympijské hry 1998, 2002 a 2006):

„V začátcích se hráči z NHL nesměli účastnit Olympijských her a na Mistrovství světa nemohli startovat všichni hráči z důvodu play-off v NHL. Tudíž Kanadský pohár byl opravdu jediný turnaj, kde se potkali nejlepší hráči z NHL a měli možnost ukázat svůj hokej na nejvyšší možné úrovni. Zlomový byl jak první Kanadský pohár, tak OH 1998 v Naganu, kde mohli poprvé startovat profesionálové z NHL a oba hokejové světy se opět o něco více spojily“.

J. B. (Kanadský pohár 1991, Světový pohár 1996, Olympijské hry 1998):

„Jelikož před rokem 1991 ještě hráči neodcházeli do zámoří ve velkém počtu, tak se ten jejich hokej ještě stále vyvíjel jejich směrem a tedy stále rozdílně od nás v Evropě. Zato před rokem 1996 už působilo v zámoří více Evropských hráčů a tak byl vliv Evropského hokeje na ten světový vidět už o něco více. Ale bylo to i naopak. Zámořský hokej měl samozřejmě vliv i na evropské hráče, kteří se museli umět více či méně přizpůsobit tomu zámořskému stylu hokeje. Před Kanadským pohárem byly styly zámořského a Evropského hokeje zcela odlišné a bylo tak zajímavé sledovat propojování obou hokejových světů“.

Otázka č. 2: Nyní se opět řeší otázka účasti hráčů z NHL na Olympijských hrách. Zatím to vypadá, že NHL se přerušovat nebude a hráči nebudou uvolněni na OH. Jde srovnat Kanadský pohár s Olympijskými hrami, a jaký je rozdíl v přínosu pro lední hokej obou turnajů?

K. H.:

„Termín je v tomto ohledu zásadní. Konec srpna je ideální z toho pohledu, že žádná z nejlepších světových lig není v běhu sezony a není tedy problém s účastí na turnaji. Všichni evropští i zámořští hráči byli ochotni na Kanadský pohár bez problémů přijet. Pro naše hráče i celý náš lední hokej znamenal první Kanadský pohár obrovský krok dopředu. Z této konfrontace těžily opravdu všechny zúčastněné země. Pro nás bylo obrovské plus, že jsme na prvním Kanadském poháru, který jako každý první ročník jakéhokoliv turnaje, je ceněný obrovským uznáním, skončili druzí hned za domácí Kanadou. V základní části jsme tým Kanady dokonce porazili 1:0. A finále bylo naprosto vyrovnané a rozhodlo se až v krásném prodloužení. V ten okamžik bylo na ledě cítit, že je to obrovský krok pro hokej a že tento turnaj bude mít ve vývoji ledního hokeje v budoucnu velkou váhu. Zato Olympijský turnaj je pořádán v průběhu hokejové sezony mnoha předních lig a proto je těžší složit dohromady tým z těch nejlepších hráčů. Ať z důvodu zranění nebo uvolnění od zaměstnavajícího týmu. První Olympijský turnaj s nejlepšími hráči světa se pořádá až v roce 1998 v Naganu. Pro každého hráče je ovšem z přirozeného hlediska více Olympijský turnaj, protože má dlouhou tradici a je v celém světě velice populární ve všech směrech. Ale z čistě hokejového hlediska má Kanadský pohár obrovský přínos pro lední hokej také, jelikož se na něm opravdu pokaždé když se pořádá, potkají ti nejlepší hráči na světě“.

P. N.:

„Kanadský pohár je na nejvyšší možné úrovni z hlediska hokejového. Na turnaji vše probíhá jako na zápasech NHL, takže veškeré dění se touto dobou točí okolo tohoto turnaje. Lidé se soustředí jen na určité zápasy a vše je pevně dáno. Týmy mají dlouhodobější přípravu na tento turnaj a podřizují tomu opravdu vše. Tréninky na zmenšeném kluzišti jsou povinností, což je úplně největší rozdíl mezi oběma turnaji. Kanadské kluziště je úzké a hra získává úplně jiný rozměr v mnoha aspektech hry. Hra se najednou stává rychlejší a dynamičtější. Není takový prostor a čas pro dlouhé oblouky a hráč musí rychleji číst hru a předvídat co se bude dít v nejbližších momentech hry. Na velkém hřišti je pro takovéto čtení hry přece jenom více času. Olympijský turnaj je sledován na celém světě a je to největší možná sportovní událost

s historicky největší tradicí a proto je to pro člověka jako osobnost asi nejvíc co může v životě dokázat. Takže z lidského hlediska je olympiáda pro každého obrovská čest reprezentovat a je to jedinečná akce. Z hokejového hlediska není termín tohoto turnaje úplně ideální, protože se koná v průběhu těch nejlepších lig na světě. NHL je v plném proudu a i evropské ligy se chýlí k play-off, takže je velmi těžké získat účast opravdu od všech nejlepších hráčů. Když jsem získal stříbrnou medaili s týmem Kanady na OH v Lillehammeru, tak to byl pro mě osobně neuvěřitelný zážitek. Nejen to co se dělo na ledě, ale i to, že jsme mohli sledovat ostatní soutěže a atmosféra Olympijských her byla cítit na každém místě. Ovšem turnaj se konal na širokém hřišti a tím byl pro náš tým specifický. Většina kanadských hráčů byla zvyklá na úzké kluziště a naopak evropští hráči měli výhodu v tom, že byli zvyklí na velikost hrací plochy“.

J. B.:

„Zámoří miluje Kanadský pohár, ale Olympijský turnaj má renomé po celém světě. Nyní opět budou hráči z NHL pravděpodobně chybět na Olympijských hrách, takže hokejový svět se bude upírat jako k největší události zase na Kanadský pohár. Olympiáda byla dříve pořádána pro amatérské sportovce, ale v dnešní době už tomu tak není a nyní je opět vidět zásah byznysu do sportovního dění. Ale řekl bych, že neúčast hráčů z NHL na Olympijských hrách je dobrá šance pro hráče z Evropy ukázat své kvality. Obrovský přínos pro náš lední hokej měl Olympijský turnaj v Naganu v roce 1998. Byl to první Olympijský turnaj, kde se zúčastnili všichni nejlepší hráči z NHL a tento turnaj měl obrovský ohlas i v zámoří asi právě kvůli tomu. Turnaj byl nazývaný jako Turnaj století. Prestiži turnaje přidalo i to, že se ho aktivně zúčastnil Wayne Gretzky a i díky tomu byli všichni hokejoví experti nadšeni z tohoto turnaje. Prestiž turnaje samozřejmě roste s účastí hráčů“.

J. V.:

„S účastí na Olympijských hrách jako hráči NHL nic neuděláme, protože liga je v plném proudu a pokud nás neuvolní majitelé klubů, my musíme respektovat smlouvu a zůstat v týmech. Je to obrovská škoda jak pro hráče, tak pro celý hokej, ale zase bude šance reprezentovat pro jiné hráče, takže se to dá vidět i z jiné stránky. Každý člověk by si chtěl zahrát na Olympijských hrách, ale pro hokejistu je Kanadský pohár také obrovský pojem a pocta se ho zúčastnit. Hokej je na obou turnajích na nejvyšší úrovni v plné rychlosti, ale rozdíl je v pravidlech a šířce rozměrech kluziště. Na to si ovšem hráč stihne zvyknout, ale termín je v ohledu účasti rozhodující“.

M. R.:

„Termín Kanadského poháru je výhodný pro mnoho stran a proto se ho mohou zúčastnit všichni hráči jak z Evropy, tak ze zámoří. Jediné co je menším mínusem je, že na začátku sezony nejsou ještě všichni hráči v plném zápasovém zatížení a to může hrát někdy roli v konečném výsledku. Olympijský turnaj je z historického hlediska jedinečná akce a je sledována nejen hokejovým světem. Výkony na něm bývají kvalitní a zápasy jsou opravdu jedni z nejlepších, které je možné vidět. Hráči, kterým se podaří na jakémkoliv turnaji této kvality zazářit, mají velikou šanci se dostat do zámoří a působit v NHL.“

Otázka č. 3: Jaký má podle Vás Kanadský pohár největší přínos pro lední hokej?

K. H.:

„Ponaučení ze všeho co se dělo jak na ledě, tak okolo něj. Byla tam v té době na naši dobu naprosto dokonalá organizace, disciplína. V bojích na ledě vše bylo naprosto férové. Kvalita hry byla velmi vysoká, ve hře bylo spousta osobních soubojů, ale vše bylo v regulích fair-play. Všechno zázemí a dění okolo hokeje bylo připraveno všechno pro náš největší komfort a pohodlí, což nám pomohlo se perfektně připravit na každý trénink a zápas. Perfektní zážitek byl také, když jsme v posledním zápase finále prohráli v prodloužení s Kanadou a ihned po zápase se mezi hráči strhla vlna vyměňování dresů. Takové gesto do té doby nebylo nikdy oficiálně viděno a přesně to dokazovalo atmosféru tohoto ojedinělého večera a skvělého turnaje. Vztahy mezi naším a zámořským hokejem po tomto turnaji nabral na obrátkách a náš hokej získal ve světě obrovský respekt. Z tohoto povedeného vystoupení v turnaji mohli poté těžit především další ročníky výborných hokejistů, kteří měli ve světě výborné jméno a byli lákáni do všech možných zahraničních angažmá. Celkově jsem měl ihned po turnaji pocit, že nešlo jen o utkání jako sportovní záležitost, ale bylo cítit propojení dvou hokejových světů a krok vpřed ve vývoji světového hokeje. Ovšem pro náš lední hokej to mělo o něco větší přínos kvůli předvedené hře a skvělým výsledkům. Pro ostatní evropské týmy to bylo taky velice poučné, ale myslím si, že díky našemu výsledku byl přínos turnaje pro náš hokej o něco větší“.

J. B.:

„Konfrontace výběrů nejlepších hráčů z celé země, nás nutila se umět přizpůsobit na jakýkoliv styl hokeje. Takže každý zápas jsme se museli snažit udržet svůj styl hokeje, ve kterém jsme vyčnívali, ale být i schopni anticipovat rozdílné styly ostatních týmů. Naučili jsme se přizpůsobit hru ostatním týmům, ale jen v dané míře. Byli jsme schopni vždy vynikat v našem stylu hry“.

J. V.:

„Možnost střetnout nejlepší hokejisty na světě na jednom turnaji je poučné pro všechny, kdo se o hokej zajímá. Z minulosti až do dnes je tento turnaj sledován obrovským množstvím lidí, kteří se o hokej zajímají, a posouvá lední hokej neustále vpřed. Těží z něj jak samotní hráči, tak vedení celých národních svazů. Hokej se neustále mění a je důležité udržovat kontakt na mezinárodní úrovni a navzájem se učit novým poznatkům. Pro mě osobně není veliký rozdíl v tom, že se turnaj koná na malém kluzišti, ale pro kvalitu a rychlost hokeje to má pozitivní vliv“.

M. R.:

„Samotná konfrontace nejlepších hráčů z NHL je každopádně přínosem pro hokej, ale i všechno dění kolem turnaje je veliké plus pro celý hokej. Na turnaji je sledován každý zápas s maximální pozorností. Z turnaje odjíždějí hráči perfektně připraveni na sezonu a mohou začít své ligy v plné síle. V minulosti měl turnaj větší vliv na odchod hráčů do zámoří, dnes se už turnaje účastní převážně jen hráči z NHL, ale o to větší pozornosti se potom dostane pro hráče, kteří působí v evropských ligách“.

P. N.:

„Největší přínos v pořádání tohoto turnaje vidím v propojení zámořského hokeje a evropského. Nyní se mohou porovnávat pravidelně nejlepší hráči svých zemí na tomto turnaji a ukázat své kvality. Je to jak příležitost pro hráče působící v NHL se ukázat na mezinárodní scéně, tak i pro hráče z Evropy se dostat do týmu a poznat odlišný styl hokeje. Hra na malém kluzišti je pro diváky atraktivnější a pro hráče může být složitější se rychle přizpůsobit rychlosti hry na malém kluzišti. Proto se před takovou akcí pořádají soustředění, kde se hráči snaží aklimatizovat na změněné podmínky, a myslím si, že i toto může pomoci ve výkonnostním růstu. Turnaj se koná před začátkem sezony, takže většina hráčů je natěšena na hokej a snad

nikdo by pozvánku do týmu neodmítl. Je to skvělá příležitost pro hokejový svět změřit síly před nadcházející sezonou a vidět nové trendy hokeje, které postupně vstupují do hry“.

Otázka č. 4: Měl výsledek Kanadského poháru zásadní vliv na postavení českého hokeje v zámoří?

K. H.:

„Myslím si, že určitě ano. Tím, že to byl historicky první turnaj tohoto charakteru, tak byl v hokejovém světě velice populární a uznáván mnoha odborníky. Je to jako každá věc, která se stane poprvé. Všechno první je něčím jedinečné a proto přirozeně zanechává v historii největší stopu. Samozřejmě i další ročníky byly svými výsledky velmi důležité, ale z mého pohledu bylo pro náš hokej obrovské štěstí, že se nám podařilo udělat takový skvělý výsledek a zanechat v zámoří velkou stopu v historii ledního hokeje. V dalších ročnících se nám už nikdy nepodařilo na tomto turnaji dostat do finále a myslím si, že by našemu hokeji pomohl zase nějaký větší úspěch právě na takovémto velkém turnaji. Ovšem v dobách okolo prvního ročníku bylo vše jinak, než je nyní. Komunikace se zahraničím byla komplikovanější, někdy až nemožná. Takže si opravdu myslím, že náš výsledek byl větším přínosem pro nastupující generace po nás, než pro nás samotné. V té době nebylo tak jednoduché dlouhodobě cestovat z naší země do zahraničí a proto po prvním turnaji nikdo do zahraničí neodešel, ale v budoucnu se dařilo některým hráčům úspěšně odejít do zahraničí a působit i v NHL. Nyní už v zámoří působí spousta českých hráčů a proto pokud se podaří na turnaji zazářit některému hráči působícímu v některé z evropských lig, má velikou šanci, že si ho všimne některý zámořský tým. Kanadský pohár má v zámoří opravdu velikou popularitu a sledován mnohými odborníky ze světa hokeje. Ovšem vždycky záleží na předvedeném výkonu a na týmovém úspěchu. Takže v tomto směru měl první ročník Kanadského poháru velký vliv pro náš hokej jako takový, ale pro samotné hráče to podmínky nezměnilo. Ovšem hráči třeba ze severních zemí mohli odcházet do zámoří a pro tyto země to mělo v tomhle směru větší vliv než pro nás. Jelikož Kanada se chtěla v tu dobu učit z našeho stylu hokeje, tak jsme pro ně byli žádané zboží. V dnešním stylu kanadského hokeje je vidět spousta prvků, které byli typické v tu dobu pro evropské týmy. Ale ta změna nepřišla hned. Až posledních pár let vidíme obrovský náskok kanadských výběrů před zbytkem hokejového světa, ale podařilo se jim opravdu dotáhnout kombinaci obou stylů hokeje do perfektního stavu“.

P. N.:

„Přesto, že v turnaji jsme neudělali žádný skvělý úspěch, tak náš hokej měl v té době tak výborné postavení v žebříčku světového hokeje. Takže jeden takový výsledkový výpadek neměl dle mého názoru vliv na postavení českých hráčů ve světě. Náš hokej v té době těžil z výborných výsledků na mezinárodním poli z minulých let a naši hráči byli stavěni ve světovém žebříčku před zbytek Evropy. Samozřejmě, že na výsledku záleží vždy, ale přijde mi, že náš hokej získával v té době na obrovské popularitě a vše to vyvrcholilo vítězstvím na OH a následně třemi vítězstvími v řadě na MS. Naši hráči v tu dobu odcházeli ve velkých počtech do zámoří a do celé Evropy každou sezonu a tím dělali výborné jméno českému hokeji. Samozřejmě to trochu ubralo na kvalitě domácí ligy, ale určitě odchody těch nejlepších hráčů do zahraničí byl velký přínos pro náš hokej. Hráči se mohli v zahraničí mnohemu přiučit a poté se vracet s cennými zkušenostmi a ty předávat zase mladším generacím“.

J. B.:

„Výsledek až takový vliv na postavení našeho hokeje neměl. V této době byl náš hokej na vzrůstu a dokazoval to na mnoha různých mezinárodních turnajích. Pro vývoj zámořského hokeje byl a myslím si, že stále je důležitější výsledky reprezentací do 18ti a 20ti let a v té době měly naše reprezentace výborné výsledky i v těchto kategoriích“.

J. V.:

„Výsledek v turnaji je důležitý pro všechny, ale výsledky a předvedená hra v jednotlivých zápasech jsou ovšem také ohromně důležité. Každý hráč má šanci se v zápasech přiučit a získat cenné zkušenosti. Už jen to, že jsme ve většině zápasech schopni konkurovat těm nejlepším týmům na světě, dokazuje, že máme stále kvalitní postavení ve světovém hokeji. Týmový úspěch dodá všem hráčům na viditelnosti a pomůže i celému národnímu hokeji se prezentovat jako kvalitní celek“.

M. R.:

„Výsledky dlouhodobě ukazují silné postavení našeho hokeje ve světě. Ale když se podíváte na výsledky všech ročníků tohoto turnaje, vidíte, že nejvíce vítězství má tým Kanady. Dokazuje to jejich dlouhodobější nadvládu světovému hokeji, takže jejich hokej je po právu brán jako ten v současné době nejlepší. Ale náš hokej má bohatou historii a velké úspěchy na

mezinárodním poli, takže samotné postavení hráčů v zámoří je stále na dobré úrovni. Sice by úspěch na takovémto turnaji byl obrovský přínos pro náš hokej, ale jelikož máme úspěchy na jiných mezinárodních turnajích, jsme bráni stále jako kvalitní hokejový národ“.

Otázka č. 5: Ze vzájemné konfrontace těžil jak zámořský, tak i Evropský lední hokej. Jak se začal projevovat vliv propojení obou hokejových světů na vývoji ledního hokeje?

P. N.:

„Trenéři ve všech týmech v zámoří kde jsem hrál, byli Kanadští nebo Američtí trenéři a všichni se snažili držet si kanadský styl hokeje a do toho po malých částech vkomponovávat prvky evropského hokeje. Ale jelikož se hrály všechny zápasy na malém kluzišti, tak byla rychlost přirozenou součástí hry. Samozřejmě také kvalita hokejové výzbroje šla rychle nahoru, a proto se zdálo, že hokej nabírá na obrovské rychlosti. Je to pravda, ale největší zásluhu na rychlosti hry v zámoří má velikost ledové plochy. Trenéři se na prvky evropského hokeje zaměřovali spíše na trénincích. Byli pořádané různé individuální tréninky techniky střelby, bruslení a podobných individuálních dovedností. Tyto tréninky mě obrovsky posouvali vpřed a velmi rychle jsem si začal na úzké hřiště zvykat a začal jsem tyto rozměry brát za přirozené. A jelikož jsem na týmových trénincích vyčníval, tak jsem měl obrovskou výhodu oproti ostatním. Celkově naši a ostatní evropští hráči byli ceněni za jejich specifické individuální dovednosti a Kanadčané se snažili tyto dovednosti okoukat a převzat je pomalu za své. Ale v zápasech se v těchto dovednostech stále dařilo evropským hráčům vynikat a často i předčítvat zámořské hráče. V zámořském hokeji jsem viděl výraznější změny až po výluce v roce 2004/2005, kdy začali zámořští hráči opravdu chápat podstatu evropského hokeje založeného na kombinaci a souhře jednotlivých pětetek. Ale na větší vliv našeho hokeje na zámořský by musel zajistit nějaký český trenér v zámoří, jako býval Ivan Hlinka“.

K. H.:

„Kanadský styl hokeje je založený na častém kontaktu a na spoustě osobních soubojů. To je dáno ovšem šířkou kluzišť. Tady v České republice se stále hraje na širokém kluzišti a tam je velmi těžké tento styl hokeje udržet po celých 60 minut zápasu, natož celou sezonu. Velký rozdíl byl ovšem v zázemí stadionů a na chodu celého klubu. Začali v týmech působit širší realizační týmy, byla lepší propagace ledního hokeje a celkově hokej u nás se stále udržoval na nejvyšší úrovni a byli jsme schopni se rovnat ostatním hokejovým velmocím

z celého světa. Některé kluby si nechávali zmenšit na svých zimních stadionech šířku kluziště, takže bylo zajímavé se v průběhu sezony potkávat s takovými to změnami. Zavedlo se využívání videa jak pro pomoc rozhodčích při zápasech, ale i jako pomoc pro realizační týmy zpětně rozebrat různé okamžiky utkání a podat hráčům zpětnou vazbu na dané téma“.

J. B.:

„Bylo to dané těmi hráči, co přišli z Evropy do zámoří. V době kdy začali nejlepší hráči chodit ve velkém počtu do zámoří, vyčnívali v NHL a nejlepší zámořští hráči byli schopni se adaptovat na kombinační a technický styl hokeje. Takže tento styl v tu dobu dominoval nad tím silovým kanadským hokejem. Ale stále se objevovali týmy jako například Flyers, kde byli schopni vyhrávat zápasy tvrdým silovým hokejem. Postupně se vývoj NHL začal ubírat evropským stylem hokeje. Zámoří bylo schopno si udržet základy své hry a zakomponovat a využít přílivu evropských hráčů pro rozvoj svých hráčů. A nyní mají hráče nejvyšších kvalit. My se nyní snažíme učit z jejich stylu hokeje, takže se to tak trochu otočilo. Nyní jde o to, jak se nám to bude dařit. Hráči, kteří dříve působili v zámoří, jsou schopni po návratu domů předávat zkušenosti do mládežnických družstev a rozvojových organizací. Je to určitý profesionalismus, který je v zámoří na nejvyšší úrovni“.

J. V.:

„Hokej v zámoří je specifický pro svou šířku ledových ploch. Kluziště jsou všude oproti evropským rozměrům užší a záleží vždy na tom, jak se dokážete na dané podmínky přizpůsobit. V dnešní době jsou v zámoří stále v zápasech často vidět prvky evropského stylu hokeje založený na kombinaci a hře hlavou, ovšem právě kvůli šířce kluziště je na vše mnohem méně času. Proto pokud se evropský hráč adaptuje na rychlost hry v zámoří, potom se stává ještě kvalitnějším hráčem“.

M. R.:

„Naše reprezentace se stále držela svého stylu hokeje a byla s ním schopna konkurovat a porážet nejlepší týmy světa. Proto jsme dlouhou dobu neměnili nic na stylu naší hry a snažili jsme se vždy soupeře přehrát kombinačně a byli jsme s touto hrou velmi úspěšní. Ovšem na tomto turnaji se hraje na úzkém kluzišti a pro každého hráče který vyrůstal v Evropě, to je znatelná změna. Záleží na tom, kdo se jak a kdy dokáže na tuto změnu přizpůsobit. V zámoří trvalo dlouhou dobu, než se naučili kvalitně využívat prvků hry, které se přiučili právě v konfrontaci s našimi nejlepšími hráči. Ale dnes jsou schopni nás v těchto

prvcích hry přehrávat a Kanada je nyní na hokejovém vrcholu světa, protože dokázala tyto dva styly hokeje perfektně propojit“.

Otázka č. 6: Jaký vidíte rozdíl ve Světovém poháru od původního Kanadského?

P. N.:

„Zásadní rozdíl byl ve složení skupin a zúčastněných týmech. Změna byla také v tom, že v Evropské skupině se hrálo na širším rozměru kluzišť. To byl lehký nezvyk pro některé hráče, kteří dlouhodobě působili v zámoří. Ale pro naše hráče by měla tato změna znamenat více času na kombinaci a různé individuální finty. Jinak organizace a všechno dění okolo bylo ve stejném duchu“.

J. B.:

„Do roku 1991 odcházeli do zámoří jen emigranti a do té doby se hokej jak v Evropě, tak v zámoří vyvíjel jinak. Takže v Kanadském poháru byli vidět větší rozdíly v obou pojetích stylu hokeje, zato na Světovém poháru byly oba styly už více prolnuty a rozdíly už nebyly takové. Už to byl typický Severoamerický hokej, nám se na Světovém poháru 1996 nepodařilo příliš na tento styl hokeje přizpůsobit a neudělali jsme dobrý výsledek. Rozdíl byl také v hracím systému, jelikož se počet týmů měnil a zvyšoval, tak to bylo logickým krokem. Ale to je znamením toho, že se hokejový svět rozrůstá a tento turnaj na tom má velký význam“.

M. R.:

„Tato změna názvu turnaje nic na popularitě a na přínosu pro lední hokej neubrala. Je to stále turnaj těch nejlepších z nejlepších a jeho termín je stále stejný a pro všechny hráče je to výborná šance se před sezonou ukázat v dobrém světle. Samozřejmě týmy se v průběhu turnaje mění, ale to je přirozená součást vývoje, takže s tím se asi nic neudělá a hlavně to není nějaký zásadní problém, možná právě naopak“.

K. H.:

„Zásadní rozdíl v tomto nevidím. Jde spíše jen o název, myšlenka zůstává stejná a na hokeji to nic nemění. V hlavě mám stále jen Kanadský pohár, protože to souvisí s tím, že jsme cestovali do Kanady a strávili tam delší dobu a obohatili jsme se o obrovský kus duše ledního hokeje. Ale jestli v názvu turnaje je Kanadský nebo Světový, zas tak velký rozdíl není“.

J. V.:

„Kanadský pohár má v zámoří obrovské jméno a to, že se název změnil na Světový pohár, neznamena pro mnoho lidí nějakou zásadní změnu. Ovšem poslední ročník Světového poháru byl zajímavý zase tím, že se ho zúčastnily týmy jako Evropský vývěr nebo Výběr hráčů NHL do 23et. Ale myšlenka turnaje je stále stejná a proto tento turnaj nese tak velký podíl na kvalitě hokeje a na rozvoji tohoto sportu“.

4. Diskuze

V této kapitole shrnuji všechny poznatky jak z teoretické tak praktické části práce. Pomocí rešerše všech ročníků turnaje lze vyvodit mnoho poznatků o přínosu pořádání tohoto pro lední hokej. Bezesporu nejlepší výsledek naše reprezentace zaznamenala na prvním ročníku v roce 1976, a proto jsem se historií tohoto ročníku zaobíral nejvíce. Konečné výsledky turnaje jsou zobrazeny v tabulce a jde z ní lehce vyčíst, že nejúspěšnějším týmem tohoto turnaje je reprezentace Kanady. V této práci se snažím rozebrat vliv tohoto turnaje hlavně na český lední hokej, ale z informací v literatuře, tak i v odpovědích z rozhovorů je jasné, že se měnil styl hokeje jako takového. Kanada tento turnaj brala jako naučnou cestu k získání informací o stylu hokeje po celém světě. Do této doby brala Kanada hokej jako svůj sport. Nedá se říct, že by se na tom něco změnilo, ale přece jenom se otevřeli přebírání znalostí a dovedností ostatních hokejových velmocí. Pro český hokej to znamenalo obrovskou příležitost se ukázat velkému hokejovému světu v plné síle a dokázat tak kvalitu našeho hokeje. V předrevoluční době to nemělo ještě zásadní vliv na odchod českých hráčů do zámoří, ale to se v průběhu času změnilo. Evropští hráči si ovšem na tomto turnaji získali takový obdiv, že se jim rázem otevřeli dveře to zámořských lig. Tomuto turnaji je dáována větší pozornost v zámoří než v Evropě, proto bylo potřeba sbírat informace i ze zahraničních zdrojů. Hráči, kteří poskytli informace formou rozhovorů, jsou aktivní účastníci Kanadského poháru a mají tak nejbližší možný kontakt s tímto turnajem. Odpovědi na otázky byly výstižné a dostačující pro analýzu přínosu tohoto turnaje pro lední hokej. Konfrontací rozdílných stylů hokeje v podobě nejlepších hokejistů národních reprezentací se lední hokej rozvíjel a zdokonaloval až do dnešní podoby. Hráči v odpovědích využili svých zkušeností, které získali během mnoha let v národní reprezentaci nebo v zámořské lize NHL. Lední hokej se rozvíjí a mění neustále, ovšem právě konfrontace nejlepších z nejlepších měla a myslím si, že stále má největší vliv na vývoj hokeje po celém světě.

5. Závěr

Z rozsáhlých rozhovorů s aktivními účastníky tohoto turnaje, kteří měli s tímto turnajem převážně pozitivní zkušenosti, jsme se snažili dojít k vlivu tohoto turnaje na samotný lední hokej a jeho proměnu. Výběry pro tento turnaj pořádali dlouhodobé předsezonní soustředění specializované na zámořský styl hokeje a vše s ním spojené. Velikost hrací plochy, psychický a fyzický nátlak. To všechno ovšem samotné hráče velmi obohatilo a po návratu na velká kluziště si připadali lépe připraveni. Respondenti se do jednoho shodují, že zmenšení hrací plochy vede ke zvýšení rychlosti průběhu hry a tím klade větší nároky na samotné hráče. Ovšem právě tímto způsobem byli schopni zdokonalovat své schopnosti a posouvat své výkony na ledě o krok výše.

Lední hokej se od doby pořádání prvního Kanadského poháru posunul v mnoha aspektech hry do skoro perfekcionismu. Hráči na nejvyšší úrovni mají v dnešní době ty nejlepší podmínky pro rozvoj svých hokejových vlastností. Na nejvyšší úrovni v tomto směru je zámořská NHL. A právě díky tomuto turnaji se pro mnoho našich hráčů otevřely dveře k poznání tohoto světa. A celý náš národní hokej profituje z tohoto propojení hokejových světů.

Seznam použité literatury:

BÁRTA, P., LESCHINGER, M. *Velké okamžiky ledního hokeje – Kanadské a světové poháry 1972-2005*. Ústí nad Orlicí: Flétna, ISBN 80-903652-0-5.

GUT, K., PACINA, V. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986.

GUT, K., PRCHAL, J. *Český hokej*. Praha: Olympia, a.s. 1998. ISBN 80-7033-525-4.

GUT, K., PRCHAL, J. *100 českého hokeje*. Praha: AS press, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-903552-4-8.

GUT, K., VLK, G. *Světový hokej*. Praha: Olympia, 1990.

GUT, K., PRCHAL, J. *Český hokej 1909/2003*. Praha: Olympia, 2004.

JENŠÍK, M. *Devatero hokejových zastavení: o zlato na domácím ledě*. Velké Přílepy: Olympia, 2015. ISBN 978-80-7376-388-6.

MARTÍNEK, J., VIČÍK, R. *Hokej 2004-2005 – Velká ročenka českého a světového hokeje*. BRNO 2015.

RUSSELL, J., COHN, R. *1976 Canada Cup*. Edinburgh, Scotland, United Kingdom: Lennex Corp., 2012. ISBN 978-5-5105-5324-6.

SKALKOVÁ, J. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Vyd. 2., doplněné. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983.

STRÁNSKÝ, J., ONDROUŠEK, K. *Historie československého a českého hokeje 1908 - 1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-308-6.

VLK, G., GUT, K. *Zlatá kniha hokeje - z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978.

Seznam tabulek a obrázků:

Tabulka č. 1: Výsledky Kanadského poháru 1976- 1991

Tabulka č. 2: Výsledky světového poháru 1996 – 2016

Obrázek č. 1: Tým Československa na Kanadském poháru 1976.

Obrázek č. 2: Sutter střílí vítězný gól.

Obrázek č. 3: Výměna dresů mezi V. Dzurillou a R. Vachonem.